

**ПЕДАГОГИК ВА
ПСИХОЛОГИК
ТАДҚИҚОТЛАР**

ФЕВРАЛЬ, 2023

2-СОН

**PEDAGOGICAL AND
PSYCHOLOGICAL STUDIES**

**ПЕДАГОГИЧЕСКИЕ И ПСИХОЛОГИЧЕСКИЕ
ИССЛЕДОВАНИЯ**

ISSN: 2181-4066
DOI Journal 10.56017/2181-4066

ПЕДАГОГИК ВА ПСИХОЛОГИК ТАДҚИҚОТЛАР

I-ЖИЛД, 2-СОҢ

ПСИХОЛОГИЧЕСКИХ И ПЕДАГОГИЧЕСКИХ ИССЛЕДОВАНИЙ

ТОМ-I, НОМЕР-2

PEDAGOGICAL AND PSYCHOLOGICAL STUDIES

VOLUME-I, ISSUE-2

ТОШКЕНТ - 2023

ПЕДАГОГИК ВА ПСИХОЛОГИК ТАДҚИҚОТЛАР

ПСИХОЛОГИЧЕСКИХ И ПЕДАГОГИЧЕСКИХ ИССЛЕДОВАНИЙ | PEDAGOGICAL AND PSYCHOLOGICAL STUDIES

№ 2 (2023) DOI <http://dx.doi.org/10.56017/2181-4066-2023-2>

Бош муҳаррир:

Нишонова З. – психология фанлари доктори, профессор

Масъул муҳаррир:

Давлатов О. Ғ. – педагогика фанлари бўйича фалсафа доктори

Таҳририят аъзолари:

Абдужаббарова М. – педагогика фанлари номзоди, доцент
Абдурахимов Қ. – психология фанлари бўйича фалсафа доктори
Акмалов А. – педагогика фанлари номзоди, доценти
Акрамова Ш. – педагогика фанлари доктори, профессор
Юсупова Х. И. – педагогика фанлари бўйича фалсафа доктори
Джураев Д. – педагогика фанлари доктори
Душанов Р. – психология фанлари номзоди, доценти
Негматовна Г. – педагогика фанлари номзоди, доцент
Разакова Р. – психология фанлари бўйича фалсафа доктори
Тожибоева Г. – психология фанлари бўйича фалсафа доктори
Тожибоева Г. – психология фанлари бўйича фалсафа доктори
Тўйчиева С. – психология фанлари номзоди, доцент

“Педагогик ва психологик тадқиқотлар” журнали 2022 йил 22 декабрь куни **№ 054834**-сонли гувоҳнома билан оммавий ахборот воситаси сифатида давлат рўйхатидан ўтказилган.

Мазкур журнал **6 та** халқаро маълумотлар базаларида индексланган бўлиб, жорий йил учун **UIF 2023 = 7.5 “импакт-фактор”** кўрсаткичига эга.

Ўзбекистон Республикаси Олий таълим, фан ва инновациялар вазирлиги ҳузуридаги Олий аттестация комиссиясининг 2023 йил 24 июлдаги 01-02/1199-сонли хатига мувофиқ ушбу журналда чоп этилган мақолалар **хорижий мақолалар сифатида тан олинади.**

Саҳифаловчи\Page Maker\Верстка: Абдурахмон Хасанов

Таҳририят манзили: Тошкент шаҳар, Учтепа тумани, “Ватан” МФЙ, Чилонзор 24-мавзеси, 2/27-уй. Почта индекси 100152. Веб-сайт: www.imfaktor.uz/com

Телефон номер: +99894-410 11 55, E-mail: tahririyat@imfaktor.uz

© “ИМФАКТОР Pages” илмий нашриёти, 2023 йил.

© Муаллифлар жамоаси, 2023 йил.

ПЕДАГОГИК ВА ПСИХОЛОГИК ТАДҚИҚОТЛАР

ПСИХОЛОГИЧЕСКИХ И ПЕДАГОГИЧЕСКИХ ИССЛЕДОВАНИЙ | PEDAGOGICAL AND PSYCHOLOGICAL STUDIES

Педагогика фанлари

ХУДАЙБЕРГАНОВ Шухрат Шавкат ўғли
Урганч давлат университети тадқиқотчиси
<https://doi.org/10.5281/zenodo.7653025>

БЎЛАЖАК ПЕДАГОГ КАДРЛАР ОНГИДА АКАДЕМИК ЭРКИНЛИК ҒОЯСИНИ ШАКЛЛАНТИРИШ-БУГУНГИ КУНДА ГАНАДАГИ УНИВЕРСИТЕТЛАР МИСОЛИДА

АННОТАЦИЯ

Академик эркинлик концепцияси бўйича турли хил фикрлар мавжуд. Бу тушунча кўп қиррали ва одамлар орасида турли хил маънолар билан таърифланади. Университет ташқарисидаги баъзи одамлар академик эркинликни шубҳа даражасида кўришади. Ўсишни рағбатлантириш учун билим ва уни тарқатиш, академик эркинлик чегараларини кенгайтириш ва коррупсион ҳолатларни олдини олиш керак. Бу жараён академик эркинлик чегараларини ўрганишга интилади ва бу жараёнда турл хил саволлар пайдо бўлади. Шулардан бири: амалиётчи талабалар дуч келадиган турли чекловлар ва концепцияни бугунги кунда қандай қилиб долзарб қилиш керак.

Калит сўзлар: Академик эркинлик, академик ҳалоллик, академик эркинликни тадбиқ қилиш босқичлари, талаба эркинлиги, коррупция.

АННОТАЦИЯ

Существуют разные мнения о понятии академической свободы. Это понятие многогранно и имеет разное значение у людей. Некоторые люди за пределами университета относятся к академической свободе с подозрением. Чтобы способствовать росту, необходимо распространять знания и их распространение, расширять границы академической свободы и предотвращать коррупцию. Этот процесс направлен на изучение пределов академической свободы, и в этом процессе возникают различные вопросы. Один из них: как сделать различные ограничения и концепции актуальными для практикующих студентов сегодня.

Ключевые слова. Академическая свобода, академическая честность, этапы реализации академической свободы, студенческая свобода, коррупция.

ANNOTATION

There are different opinions on the concept of academic freedom. This concept is multifaceted and has different meanings among people. Some people outside the university view academic freedom with suspicion. In order to promote growth, it is necessary to spread knowledge and its dissemination, expand the boundaries of academic freedom, and prevent corruption. This process seeks to explore the limits of academic freedom, and various questions arise in this process. One of these is: how to make the various constraints and concepts relevant to practicing students today.

Key words. Academic freedom, academic honesty, stages of implementation of academic freedom, student freedom, corruption.

Университетлар демократик жамиятлардаги ўзига хос институтлар бўлиб, уларда муҳим ва ҳаётий жараёнлар учун зарур вазифалар бажарилади: билимга интилиш ва талабаларни ўқитиш ва тарбиялашда ҳақиқий тадқиқотлар. Улар томонидан ташкил қилинган жараёнлар ходимларни ҳам, талабаларни ҳам ўзлари ўйлашга ундайди.

Университетнинг концепцияси университетлар субъект бўлиши керак ва танқидий фикрлаш масаласида ҳеч қандай ташқи ҳокимият масалаларига жиддий аралашмаслиги керак деган қонунийлаштирилган ғоядир.

Кўпчилик мамлакатлар шу жумладан Африкадаги университетлар фаолиятида автономия ва академик эркинлик, одатда, оптималлаштириш учун ажралмас деб тан олинган. Африка университетлари ассоциацияси яна шуни таъкидладики, университетларнинг турли манфаатдор томонлари ҳукуматлар олдида жавобгардирлар. Агар улар ўзларининг тарихий миссиясини бажара олсалар, келажакда институционал автономиянинг ўлчови жуда муҳимлигини яхши англаганлар.

Турли олий ўқув юртларида ҳам илмий-тадқиқот ва ўқитишни аниқлашга қодир стандартларни белгилаш ва академиклар фаолиятини баҳолаш ва бошқаришда мақсадлар устуворлиги таъминланган. Университетларда ҳақиқатга интилиш, интеллектуал яхлитлик ва маъсулиятнинг асосий тамойилларига риоя қилишни талаб қилади. Бошқа қабул қилинган эркинликлар сингари, академик эркинлик ҳам шахслардан, ҳокимиятдан ва ҳукуматдан олимнинг ишига чекловсиз рухсат бериш, балки ушбу эркинликка ҳар қандай аралашни олдини олишни талаб қилади. Бундан ташқари, академик эркинлик жамиятда яратилган, тарбияланган ва эркин алмашинадиган янги ғоялар бўлиши мумкин бўлган шароитларни таъминлайди.

Академик эркинлик оддий тушунча эмас. Америка университети профессорлари ассоциацияси тадқиқотчилар ва олимларни ҳокимият лавозимидагилардан ҳимоя қилиш учун умумий келишувни қўллаб қувватлайди. Академик эркинликнинг мазмуни ҳеч қачон аниқ бўлмаган, чунки у жуда кўп маъноларни ўз ичига олади ва турли тарихий шароитларда ва ҳокимият муносабатларида турлича ривожланган.

Академик эркинлик-академик ҳамжамият аъзоларининг алоҳида ёки жамоавий эркинлиги сифатида тадқиқот, ўрганиш муҳокамаси, ҳужжатлаштириш орқали билимларни излаш, ривожлантириш ва узатиш, ишлаб чиқариш, яратиш, ўқитиш, маъруза ва ёзиш. Академик эркинлик университет автономияси, идоравий ўзини-ўзи бошқариш ва хизмат муддатини ўз ичига олган бир қатор академик сиёсат билан боғланган.

Университет озми-ко'пми олий о'қув юрти эканлиги ҳақидаги да'вони тасдиқлаш учун “академик эркинлик” со'зидан фойдаланган [1]. Академик эркинлик жамиятга, мамлакатга ҳурмат ва садоқатсизликни ўрганиш жараёнида хизмат қилишни назарда тутди. Университет аниқ маълумотларга эга [1, Б.2]. Университетдаги маълумотларни қўллаб-қувватлаган ҳолда академик эркинликнинг ҳозирги вақтдаги долзарблиги, жамиятнинг шу тушунча билан боғлиқ эҳтиёжларини тўлдириш ҳар бир жамият аъзосининг ҳуқуқлари доирасига киради. Академик эркинлик-университетнинг интеллектуал эркинлиги ҳамма жойда университетга хизмат кўрсатиш билан тўлиқ мос келади. Университет жамиятда яшовчиларни фикрлайдиган ва хизмат қиладиган қисмидир ва доимо шундай бўлиб қолиши керак.

Академик эркинлик турлари-академик эркинликнинг икки хил тури аниқланган. Булар индивидуал (шахсий) ва институционал академик эркинликдир [1].

Шахсий академик эркинлик. Бу эркинлик шахснинг индивидуал профессионал академик эркинлигини ҳимоя қилади. Шахснинг академик эркинлигининг умумий ифодаси Америка ассоциацияси томонидан “1940-йилда академик эркинлик ва хизмат муддати тўғрисидаги тамойиллар баёноти” га киритилган. Аксарият ҳолларда, индивидуал академик эркинлик академик анъананинг бир қисмидир.

Шахсий академик эркинлик бу – профессор-ўқитувчилар ва университет маъмурияти ўртасидаги муносабатлар.

Бошқа томондан, университет раҳбарияти профессор-ўқитувчилар томонидан ўқитиш ва илмий тадқиқотларга минимал назоратни таъминлайди, бундан ташқари профессор-ўқитувчиларнинг лавозимга кўтарилиши, хизмат муддати ёки иш ҳақи ошиши каби юзага чиқувчи муаммолар билан баҳоланади. Ҳақиқатдан ҳам, факультет ўз ишини малакали ва профессионал тарзда бажаришига ишонилади.

Ҳар бир профессор малакали ва бир қатор илмий нашрларни ишлаб чиқариш, ўз дарсларини кутиб олиш ва дарс бериш учун жавобгардир. Яна факультет ўз дарслиklarини танлайди. Курслар учун ўқув режаси кафедра профессор-ўқитувчиларидан ташкил топган кўмитанинг ўқув режаси билан белгиланади. Бу жараёнга профессор ёки маъмурнинг лаёқатсиз қараши жуда ноўрин ҳисобланади [1, Б.2].

Факультет ўқитувчилари орасида ўқитиш усулларини муҳокама қилиш кўпинча қийин, чунки ҳеч бир ўқитувчи бошқасини танқид қилишни, айбдор қилишни ҳохламайди. Бошқа нуктаи назардан, профессор-ўқитувчилар барча академик қоидалар ва қоидаларни белгилашда, янги профессор-ўқитувчилар хизмат муддатларини беришда шунингдек танлашда фаол иштирокчилардир. Биринчи даражали қарорлар яъни тайинлаш ва лавозимга кўтариш, қабул қилиш, кафедра кенгашларидан фойдаланиш Илмий кенгаш томонидан амалга оширилади. Маъмурият жабрланган профессор-ўқитувчиларнинг кўпчилигини қўллаб-қувватлайди. Профессорлар саноат услубидаги жамоада индивидуал равишда ишлайди, шунинг учун улар бир-бири билан мос келадими ёки йўқми муҳим эмас.

Институционал академик эркинлик. Институционал академик эркинлик университетларни ҳукумат аралашувидан ҳимоя қилади, бу ҳуқуқ университетларга тегишли алоҳида факультет эмас, балки олимлар жамоаси. Шунингдек, у университетнинг ўзига факультет танлашни, талабалар танлашни, шунингдек, ҳар бир синф ёки даражадаги ўқув дастурининг мазмуни каби ўқув дастуридаги масалаларни ўз зиммасига олади. Шунини таъкидлаш керакки, институционал академик эркинлик ғайриоддий қарашларга эга бўлган индивидуал профессорларни университет маъмурияти томонидан ишдан бўшатишда уларни ҳимоя қилмайди. Бироқ, бу профессорларни сиёсатчилар томонидан ишдан бўшатишдан ҳимоя қилади. Университетда кафедралар ва илмий кенгашда институционал академик эркинликка таянган ҳолда профессор-ўқитувчиларни танлаш ҳуқуқи, ёрдамчи ходимлар ва талабаларни қабул қилиш жараёнлари, ўқув режасидаги масалалар, шунингдек, талабаларга ўтиладиган курсларнинг мазмуни ўзаро келишилади.

Талабалар эркинлиги. Академик эркинликнинг асосий тури талабаларга тегишли. Бу турида талабаларнинг академик эркинлиги масалалари муҳокама қилинади.

Буларга мисол тариқасида талабанинг синфда тақдим этилган маълумотлар ва қарашлардан “асосланган истисно” олиш ҳуқуқини тақдим қилиш мумкин. Шунини таъкидлаш керакки, кўпинча талабалар, ўқитувчилар ва муассасаларнинг академик эркинлигига тўқнаш келади.

Академик эркинлик ва институционал автономияга чекловлар:

Яқин ўтмишда академик эркинлик бир қанча тўсиқлар ва давом этаётган жараёнлар билан боғлиқ эди. Буларга олий таълим муассасаларидаги молиявий ресурслар, академикларни ҳаддан ташқари юклайдиган бюрократик тўсиқлари, маъмурий вазифалар ва ички бошқарув билан боғлиқ муаммолар қиради.

Айниқса, Ганадаги давлат университетлари олий таълим соҳаларидаги таълимни ривожлантириш ва академик эркинликка етарли давлат молиясининг йўқлиги олий таълим олиш учун асосий тўсиқдир. Дарҳақиқат, билим ишлаб чиқариш, омон қолиш ҳақида ташвишланиш тўғрисида жуда ёмон бепул сўровлар ўтказилади.

Академик эркинлик ва институционал автономияга путур етказадиган яна бир жиддий тўсиқ бюрократик муаммоларнинг мавжудлигидир. Масалан, Гана олий ўқув юртлари турли хил қонун ҳужжатларига мувофиқ ҳуқуқий автономдир. Парламент уларни ташкил қилади. Ушбу автономия миллий жавобгарлик тизимлари доирасида тузилган биринчи навбатда университетлар ва давлат ёки жамият ўртасидаги ишончли ривожлантиришга қаратилган. Буларнинг барчаси расмий қонунчиликда белгиланган.

Ганадаги турли олий таълим муассасаларига кириш учун минимал талаблар:

Университетларда таклиф этилаётган иқтисодий ривожланишни қўллаб-қувватлаш ва малакали ишчи кучи билан таъминлаш учун дастурлар олий таълим муассасасининг ҳозирги бошқарувига таҳдид солмоқда.

Жамиятнинг бу тарафлама тахминларига кўра, Ганадаги давлат университетларига кундузги курсларни жорий қилиш ёки тўлов олиш тақиқланади. Чунки бундай сиёсат ҳукумат томонидан маъқулланиши керак ва ҳокимиятдаги аксарият сиёсатчилар учун бу номақбул сиёсий қарор.

Университетларга бозорга асосланган дастурларни киритиш учун ушбу янги дастурларни жорий этиш, талабларга жавоблар курсларни диверсификация қилиш керак эди. Шуниси эътиборга лойиқки, академик эркинлик тушунчаси олий таълим муассасалари ходимларига ҳурмат-эҳтиром уйғотади. Ходимлар ўзларини топадиган жамиятда тенг ҳуқуқли. Шунинг учун университет ходимлари билимларни тарқатувчилар тимсоли сифатида қабул қилинади. Жамоат хизматининг вазифаси жамият аъзоларининг кутишидир.

Департамент бошлиқлари ва ваколатли шахсларни нашр этиш ёки йўқ қилиш ҳам янгилик ва ижодкорликни сусайтиради, нашрга олиб келмаслиги мумкин бўлган таваккалчиликни талаб қилади. Шундай қилиб, факультет одоб ва жамият меъёрлари ўртасидаги эҳтиёткор муносабатларда яхши қобилятга эга бўлиши керак.

Олий таълим муассасаларида академик эркинликдан фойдаланиш соʻз эркинлигини таъминлайди. Фуқаролик нормалари қанчалик бефарқ кўринишидан қатъи назар талабаларни ўқитишда ҳам, тадқиқот олиб боришда ҳам ғоялар ёки эътиқодларни ифодалашда ҳам мавзу кенг қўлланилиши кутилмоқда.

Университет ва унинг ходимлари, агар шундай бўлса, шахс ёки сиёсий масала бўйича тушунарли ёки шов-шувли баёнотлар қилган деб ҳисобланган санкцияларга дуч келиши мумкин.

Шу муносабат билан, улар ҳар доим аниқ бўлишга мажбурдирлар ва вазмин бўлишлари, ҳурмат кўрсатишлари керак. Бошқаларнинг фикрини ҳисобга олиши керак ва улар муассаса номидан гапирмаётганликларини кўрсатиш учун барча саъй-ҳаракатларини қилишлари керак.

Гана давлат университетларида олий факультет таркибига раҳбарларни тайинлаш мустақил қидирув қўмиталари орқали амалга оширилади. Президент аввалгидек Ганадаги бирон бир давлат университетининг ректори эмас. Бироқ, академик ҳамжамят кўпинча академик эркинлик ва автономия билан боғлиқ баъзи ташвишларни келтириб чиқаради.

Илмий муассасалар кўпинча вазирлик давлат идоралари томонидан белгиланадиган норматив ҳужжатлар қоидаларига риоя қилишни талаб қиладиган вазиятдан норозилар. Таълим вазирлиги ҳам шундай деб ҳисоблайди.

Олий таълим соҳаси асосий таълимга тааллуқли масалаларни ҳал қилиш учун зарур бўлган тажрибага эга эмас деб ҳисоблайди кўпчилик. Бир мактаб олий таълим учун алоҳида вазирликни ёқласа, бошқаси Вазирликда олий таълимга тажрибали стол ходимини тайинлаш осонроқ вариант деб ҳисоблайди.

Ушбу жараёнда қуйидаги тавсияларга эътибор қаратиш лозим:

Биринчи навбатда, университетлар кенгашлари ва сенатларини фаол муҳокама майдонларига айлантириш керак.

Шунга қарамай, олий таълимдаги университетлар менежментдаги кўплаб ўзгаришлар ва академик ҳамжамят йўқ деган тушунчадан ўзларини силкитиши керак.

Бу муқобил вариантлар модернизация қилиш белгиларидир. Шунингдек, Гана университетлари ўқитувчилари уюшмалари академик бирлашмаларни жонлантириш каби заруратлар мавжудлигини таъкидлайди. Давлат университет маъмурлари уюшмаси ва бошқалар академик эркинлик ва жамоат жавобгарлиги ўртасидаги муносабатларда университет бошқарувини жалб қилиш ва бундан ташқари, мақбул меҳнат шароитларига эҳтиёж борлигини таъкидлайди. Тадқиқот манфаатлари ва кун тартибига интилиш агентликлари маслаҳатлар ва молиялаштиришга таянишдан кўра, илмий-тадқиқот фаолияти йилига амалга оширилиши керак.

Академик эркинликнинг асосий шарти бўлган шанбалик таътил аслини сақлаб қолиш учун берилиши керак. Бундай илмий-тадқиқот ишлаб чиқаришга даромад келтирадиган корхоналар билан шуғулланиш учун берилган таътиллار моддий жихатдан маҳрум бўлган профессор-ўқитувчилар о'з имкониятларидан фойдаланишни зарур деб топадиган ҳолатларнинг олдини олади. Ниҳоят, академиклар одоб ва жамият меъёрлари ўртасида чегара чизишлари керак. Бу шуни англатадики, академиклар касбий этикадан хабардор бўлиши ва ҳар қандай касб каби ташкилотнинг ахлоқ кодекси билан боғлиқ бўлиши керак.

Университетларнинг бошқа институтлардан ўзига хослиги академик эркинликдан келиб чиқади. Университетларда профессор-ўқитувчилар томонидан академик эркинлик профессор-ўқитувчиларга бошқаларнинг қарашларига бағрикенг бўлиш, ўзаро баҳолаш жараёни орқали танқид қилиш ва уларни қабул қилиш имконини беради.

Яъни, академик эркинлик факультетга бошқаларнинг ишларига ва уларнинг қарашларига индивидуал ҳурмат тарзида сингдирилади.

Бу тадқиқот натижаларининг эркин тарқалишига олиб келди. Кўтарилган идрок муаммоларига қарамай, концепция ҳали ҳам долзарб бўлиб, билимлар жамиятининг ўсиши учун мустаҳкамланди [1, Б.3].

Ҳукумат олий таълимни молиялаштиришда давом этар экан, ҳукуматнинг илмий муассасаларга аралашуви уларни бўғиб қўйиши мумкинлигини тан олган ҳолда, мутлақо институционал автономия ҳам мумкин эмас. Ресурсларни самарали бошқариш зарурияти бундан кейин ҳам институтлар харажатларни камайтиришга ва камроқ маблағ билан кўпроқ ишлашга чақирилмоқда. Ҳукумат агентликлари давлат ва хусусий олий таълим муассасаларига тегишли йўналишлар орқали умумий йўналиш беришни давом эттирмоқда [3].

Академик эркинликка маблағ етишмаслиги, академиклар ва талабалар учун оғир маъмурий вазифалар туфайли давлат молиясига ҳаддан ташқари қарамлик таҳдид солаётган бўлса-да, бюрократия ва давлат университетларида академиклар Ганада демократия ва қонун устуворлиги контекстини ҳисобга олган ҳолда, Ганада норозилик билдириш эркинлигидан фойдаланиши мумкинлигини таъкидлаб келмоқда.

Хулоса қилиб айтиш мумкинки, академик эркинликнинг юраги ўқитувчилар, талабалар ҳуқуқларини ҳимоя қилишдир ва тадқиқотчилар ўз ғояларини интеллектуал ҳалоллик билан кўрқмасдан баён қилишлари керак.

Гана давлат университетлари академик эркинлик амалиётини расман тасдиқлайди.

ИҚТИБОСЛАР

1. Rostan, M. (2010). Challenges to Academic freedom, Some Empirical Evidence. *European Review*, Vol. 18. Cambridge University Press.
2. Downs, D. A. (2009). *Academic Freedom: what it is, what it isn't and How to tell the Difference*. The John William Pope Centre for Higher Education Policy.
3. <http://www.iiste.org/conference/upcoming-conferences-call-for-paper/>
4. www.google.uz

ISSN: 2181-4066
DOI Journal 10.56017/2181-4066

ПЕДАГОГИК ВА ПСИХОЛОГИК ТАДҚИҚОТЛАР

I-ЖИЛД, 2-СОН

ПСИХОЛОГИЧЕСКИХ И ПЕДАГОГИЧЕСКИХ
ИССЛЕДОВАНИЙ

ТОМ-I, НОМЕР-2

PEDAGOGICAL AND PSYCHOLOGICAL STUDIES

VOLUME-I, ISSUE-2

«Педагогик ва психологик тадқиқотлар» электрон журнали 2022 йил 22 декабрь куни № 054834-сонли гувоҳнома билан оммавий ахборот воситаси сифатида давлат рўйхатидан ўтказилган.

Муассис: «IMFAKTOR Pages» масъулияти чекланган жамияти.

Таҳририят манзили: 100152, Тошкент шаҳри, Учтепа тумани, “Ватан” МФЙ, Чилонзор 24-мавзеси, 2-уй.

Телефон номер: +99894-410 11 55

Эл. почта: tahririyat@imfaktor.uz

Веб-сайт: www.imfaktor.uz